

routines

15/11/2010 | Marcel Schmeier M SEN | www.onderwijsgesk.nl

Effectieve leerkrachten zijn in staat om de beschikbare leertijd zo goed mogelijk te gebruiken. Hierbij gaat het om twee zaken. Allereerst weten deze leerkrachten de ingeroosterde tijd te gebruiken zonder dat er veel tijd verloren gaat aan procedures en verstoringen. Ten tweede bieden zij zinvolle en doelgerichte oefeningen aan in de beschikbare leertijd (Veenman, 1993).

Dit eenvoudige recept is de basis voor goede prestaties bij de leerlingen. Dit leidt vervolgens tot een drastische afname van gedragsproblemen. Hierdoor wordt de leertijd nogmaals vergroot. Het is een vicieuze opwaartse spiraal die leidt tot verantwoordelijke en competente leerlingen en een leerkracht die merkt dat hij het verschil kan maken voor zijn leerlingen.

Toen ik eens te gast was op een school, zag ik een leerkracht die de kinderen een rekenspel liet spelen. Hij begon de les met een klassikale uitleg van de spelregels, waarna hij alle vragen van de kinderen beantwoordde. Ruim een kwartier van de les was inmiddels verstreken. Hierna liet hij de kinderen zelf groepjes vormen, hetgeen veel ontevredenheid opleverde bij enkele kinderen. Hun plezier en bereidheid deel te nemen daalde hierdoor drastisch. Tijdens het spel ontstonden er toch nog veel vragen over de spelregels.

Van de 45 minuten rekentijd was meer dan de helft verloren gegaan aan zaken die niets met rekenen te maken hadden. Van de ontevreden kinderen was de individuele leertijd nog lager.

Hiermee wil ik niet zeggen dat het niet belangrijk is om kinderen te leren samenwerken. School is juist een plek om te leren functioneren in een groep, de samenleving in het klein.

Wat ik wil zeggen is dat de rekenles hiervoor niet het juiste moment is. Deze zaken kunnen beter worden uitgelegd en geoefend op de middag ervoor, bijvoorbeeld tijdens een les sociaal-emotionele vorming. Het spelen van een rekenspel kan dan een mooie afsluiting zijn van een serie rekenlessen of een blok.

Een methodiek die gebruik maakt van een vaste lesopbouw is 'Zo leer je kinderen lezen en spellen'. Elke dag komen er vaste lesonderdelen voorbij: bijvoorbeeld lettergebaren maken, woorden lezen en een dictee dat gezamenlijk wordt nagekeken. De kinderen weten precies wat er komen gaat en wat er van hen verwacht wordt. De leertijd kan optimaal gebruikt worden voor het leren lezen en spellen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat dit fantastische leerprestaties en leerplezier oplevert (Bosman, 2007).

Kinderen vinden het erg prettig om te werken in een vast en voorspelbaar ritme. Ze zijn dol op herhaling. Als je kinderen laat kiezen uit drie dvd's, dan kiezen ze altijd de dvd die ze al gezien hebben: "Die is leuk, want die ken ik al". Het is dus logisch om als leerkracht op deze behoefte aan te sluiten.

Voorspelbaarheid is niet saai. Het geeft juist rust en veiligheid en daarmee een prettig gevoel bij de kinderen

Ook voor leerkrachten levert het weken volgens een vaste lesopbouw voordelen op. Alle aspecten van een goede lees –en spellingles komen dagelijks voorbij. Deze aspecten staan beschreven

“Als je kinderen laat kiezen uit drie dvd's, dan kiezen ze altijd de dvd die ze al gezien hebben: Die is leuk, want die ken ik al.”

in de literatuur en in wetenschappelijk onderzoek. De leerkracht wordt zich hierdoor ook meer bewust van zinvolle en minder zinvolle oefeningen. Zo is het omcirkelen van fout geschreven woorden minder krachtig dan het schrijven van woorden onder plaatjes. Het trekken van een lijn van een woord naar een plaatje is minder krachtig dan deze woorden eerst zachtjes hardop lezen. Door te weten uit welke onderdelen een effectieve lees-, spelling- of rekenles bestaat, wordt de leerkracht eigenaar van zijn les, lessenserie en schooljaar. Als deskundige overziet hij de leerstof en in hoeverre de leerlingen zich deze eigen hebben gemaakt. Dit geeft ook de leerkracht een competent gevoel.

Routine is de basis van succes.

De lesonderdelen van een effectieve lees- en spellingles:

http://www.onderwijsgek.nl/LESONDERDELEN_LEZEN_EN_SPELLEN.pdf

Elke overeenkomst met bestaande personen of gebeurtenissen is toevallig of moet zo worden beschouwd.

Nergens heb ik de bedoeling om iemand persoonlijk te bekritisieren. Dat zou ik zeer betreuren.

Ik hoop dat velen mijn waarnemingen zullen onderschrijven of hierin aanleiding zien tot reflectie, ontwikkeling en dialoog.